

Lättnader vid stöd genom nedsatt energiskatt med anledning av covid-19-pandemin

September 2020

Innehållsförteckning

1	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	4
2	Bakgrund.....	5
2.1	Allmänt om EU:s regler om statligt stöd och deras tillämpning	5
2.2	Stöd till företag i svårigheter.....	5
3	Fortsatt nedsatt energiskatt och koldioxidskatt för företag i svårigheter.....	6
4	Konsekvensanalys.....	8
5	Författningskommentar.....	10
5.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.....	10

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås att företag som inte befann sig i svårigheter den 29 februari 2020 men som därefter fick svårigheter till följd av utbrottet av covid-19 även fortsättningsvis under en begränsad tid får ta emot stöd i form av skattenedsättningar enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi. Den begränsade tidsperioden omfattar 1 mars 2020–30 juni 2021.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2021.

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1994:1776) om skatt på energi ska införas en ny paragraf, 1 kap. 12 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

12 a §

Ett företag ska inte anses vara ett sådant företag utan rätt till statligt stöd som avses i 12 § 1, om

1. företaget visserligen fick ekonomiska svårigheter under perioden 1 mars 2020–30 juni 2021 men inte befann sig i sådana svårigheter den 29 februari 2020, och

2. företaget yrkar avdrag eller ansöker om återbetalning under den angivna perioden.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2021.

2 Bakgrund

2.1 Allmänt om EU:s regler om statligt stöd och deras tillämpning

Regler om befrielse från energiskatt och koldioxidskatt kan vara utformade så att de utgör statligt stöd enligt artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, förkortat EUF-fördraget. Begreppet statligt stöd definieras direkt i EUF-fördraget (jfr bl.a. SOU 2015:87 Energiskatt på el – En översyn av det nuvarande systemet s. 54-57 om dess närmare innebörd och Europeiska kommissionens tolkning). Huvudregeln är att kommissionen, utifrån EU:s regler om statsstöd, måste pröva och godkänna åtgärdernas förenlighet med den inre marknaden innan de kan träda i kraft. Kommissionen har beslutat om vissa kriterier för dessa bedömningar bl.a. Riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020, förkortade EEAG (EUT C 200, 28.6.2014, s. 1). Kommissionen har även antagit förordningar på olika områden, varigenom vissa kategorier av stöd har ansetts förenliga med EUF-fördraget under förutsättning att vissa villkor uppfylls (s.k. gruppundantagsförordningar). I dessa fall kan medlemsstaterna, på de villkor som anges i förordningen, införa åtgärder inom ramen för förordningen utan att behöva iaktta det normala förfarandet med föranmälan och kommissionens godkännande av åtgärderna. Flertalet stöd i form av befrielse från energiskatt och koldioxidskatt ryms inom tillämpningsområdet för antingen kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget, förkortad GBER, eller kommissionens förordning (EU) nr 1388/2014 av den 16 december 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget, förkortad FIBER.

2.2 Stöd till företag i svårigheter

En utgångspunkt i EU:s statsstödsregler är att statligt stöd inte får ges till företag i svårigheter. Exempelvis anges i artikel 1.4 c i GBER att förordningen inte ska tillämpas på stöd till företag i svårigheter, med undantag för vissa stödordningar för att avhjälpa skador som orsakats av vissa naturkatastrofer, stödordningar för startstöd och ordningar för regional driftstöd. En liknande bestämmelse finns i artikel 1.3 d i FIBER. Även i punkt 16 av EEAG anges att miljö- och energistöd inte får beviljas företag som befinner sig i svårigheter.

Vad som utgör ett företag i svårigheter definieras i bl.a. artikel 2.18 i GBER. I bestämmelsen anges vissa objektiva kriterier som innebär att ett företag anses vara i svårigheter. Så är bl.a. fallet om ett aktiebolag förbrukat mer än hälften av aktiekapitalet eller om företaget är föremål för ett kollektivt insolvensförfarande eller uppfyller kriterierna i nationell lagstiftning för att försättas i kollektiv insolvens på sina fordringsägares begäran.

I lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE, finns ett flertal olika typer av nedsättningar av skatt som utgör statligt stöd. En förteckning över samtliga stödordningar enligt lagen finns i 1 kap. 11 a § LSE. I 1 kap. 12 § LSE finns en definition av företag som inte har rätt till statligt stöd enligt lagen. Enligt paragrafen avses med företag utan rätt till statligt stöd dels företag som är i ekonomiska svårigheter enligt artikel 2.18 i GBER, dels företag som är föremål för betalningskrav på grundval av ett tidigare kommissionsbeslut som förklarar ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden.

Kommissionen beslutade den 2 juli 2020 förordning 2020/972 som bl.a. innehåller en ändring av artikel 1.4 c i GBER. Ändringen innebär att företag som inte befann sig i svårigheter den 31 december 2019 men som försattes i svårigheter till följd av utbrottet av covid-19 även fortsättningsvis under en begränsad tid får ta emot stöd. Den begränsade tidsperioden omfattar 1 januari 2020–30 juni 2021. Skälet till ändringen uppges vara de ekonomiska och finansiella följderna som utbrottet av covid-19 har för företagen och för att säkerställa överensstämmelse med kommissionens allmänna politiska motåtgärder (skäl 9 i förordningens ingress). Kommissionens har även genom meddelande 2020/C 224/02 gjort motsvarande ändring i EEAG. Vidare har kommissionen presenterat ett förslag som innehåller en sådan ändring av FIBER.

Genom kommissionens beslut möjliggörs lagändringar i nationell rätt som alltså kan sträcka sig fr.o.m. den 1 januari 2020. I Sverige påverkade dock utbrottet av sjukdomen covid-19 inte företagen i någon större utsträckning förrän senare under våren 2020. Den 11 mars 2020 klassade WHO spridningen av sjukdomen covid-19 som en pandemi och under mars och april månad 2020 vidtogs flera åtgärder för att begränsa smittspridningen i Sverige. Åtgärderna har fått stora konsekvenser för företagen i form av bl.a. minskad omsättning från mars 2020, vilket kan ha gjort att företagen vid denna tidpunkt kan ha hamnat i ekonomiska svårigheter.

3 Fortsatt nedsatt energiskatt och koldioxidskatt för företag i svårigheter

Promemorians förslag: Företag som inte befann sig i ekonomiska svårigheter den 29 februari 2020, men som fick sådana svårigheter under perioden 1 mars 2020–30 juni 2021 ska kunna ta emot statligt stöd enligt lagen om skatt på energi.

En förutsättning är att yrkande om avdrag eller ansökan om återbetalning gjorts under perioden 1 mars 2020–30 juni 2021.

Ändringen träder i kraft den 1 april 2021.

Skälen för promemorians förslag: Det är angeläget att företag som inte kunnat bedriva verksamhet, helt eller delvis, med anledning av covid-19-pandemin inte får försämrade villkor. Enligt nuvarande regler i LSE får statligt stöd inte ges till ett företag som befinner sig i ekonomiska svårigheter. Det finns således en risk att företag som tillfälligtvis hamnat i ekonomiska svårigheter med anledning av covid-19-pandemin kan komma att vägras nedsatt skatt. Detta avser exempelvis den skattenedsättning som tillkommer vissa förbrukare i norrlandskommuner. Ändringar i GBER respektive EEAG gör det dock möjligt att ändra LSE på så vis att företag som inte befann sig i svårigheter den 29 februari 2020 men fick svårigheter under perioden 1 mars 2020–30 juni 2021 kan ta emot statligt stöd enligt lagen. Företag som var i ekonomiska svårigheter den 29 februari 2020 bör därför inte kunna få statligt stöd i form av skattenedsättningar av energiskatt eller koldioxidskatt eftersom spridningen av sjukdomen covid-19 då ännu inte var en pandemi och inte heller hade fått långtgående konsekvenser för företag i Sverige.

Under den rådande covid-19-pandemin har många företag hamnat i svårigheter trots att deras verksamhet är långsiktigt lönsam. Att ge stöd till sådana företag står därför inte i konflikt med statsstödsreglernas syfte, vilket också är anledningen till att kommissionen ändrat GBER och EEAG. Det finns därför skäl att göra motsvarande ändring i LSE. En sådan ändring bör även kunna inkludera de stödordningar som har sin grund i FIBER då även FIBER bedöms komma att ändras inom kort i aktuellt hänseende.

Ändringen åstadkoms lämpligen genom att det i en ny paragraf anges att ett företag inte anses vara ett sådant företag utan rätt till statligt stöd som avses i 12 § 1 LSE, om företaget inte befann sig i ekonomiska svårigheter den 29 februari 2020 men fick sådana svårigheter under perioden 1 mars 2020–30 juni 2021.

Eftersom skälet till att göra avsteg från det normala regelverket är att hantera en krissituation under en viss period behöver möjligheten till nedsättning även vid ekonomiska svårigheter, begränsas till den aktuella perioden. Detta framgår t.ex. även av skäl 9 i ingressen till kommissionens förordning (EU) 2020/972. Behovet av lättnader i regelverket bedöms vara som mest angeläget i samband med avdrag som begärs under denna period och för ansökningar om återbetalning under den aktuella perioden. Utöver begränsningen till vilka företag som kan omfattas bör därför möjligheten till fortsatt stöd också begränsas till yrkanden om avdrag och ansökan om återbetalning som görs eller har gjorts under den aktuella perioden.

Det föreslås därför att ett avdragsyrkande eller en ansökan om återbetalning endast kan medges om yrkandet respektive ansökan framställts under perioden 1 mars 2020–30 juni 2021.

Tidpunkten för redovisning av skatt och tidpunkten för ansökan om återbetalning kommer avgöra omfattningen av tillämpningen av den föreslagna bestämmelsen. Det är t.ex. bestämmelserna i 26 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) som avgör vid vilken tidpunkt olika företag ska redovisa skatt. Eftersom ingen ändring i dessa regler föreslås innebär

det att för vissa företag kommer bestämmelsen kunna tillämpas på förbrukning till och med maj 2021, medan för t.ex. ett företag som har beskattningsår som redovisningsperiod kommer bestämmelsen inte kunna tillämpas avseende förbrukning under 2021, men på all förbrukning under 2020. Motsvarande gäller för den som söker återbetalning årsvis (9 kap. 7 § och 11 kap. 16 § LSE).

Lagändringen bedöms kunna träda i kraft tidigast den 1 april 2021. Vid denna tidpunkt kan företag som hamnat i svårigheter under covid-19-pandemin redan ha varit i svårigheter under viss tid. Lagändringen bör därför ges retroaktiv effekt så att företag som hamnat i svårigheter efter den 29 februari 2020 och som begär omprövning av beskattningsperioder före lagens ikraftträdande kan få nedsättning för skatt som hänför sig till dessa.

Lagförslag

Förslaget föranleder införandet av en ny 12 a § i lagen om skatt på energi.

4 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslagets effekter i den omfattning som bedöms lämpligt i det aktuella lagstiftningsärendet och med beaktande av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Syfte och alternativa lösningar

Det finns i dag 18 stödordningar i form av skattebefrielser på energiskatteområdet, som utgör statligt stöd. Tillsammans innebär de under 2019 en offentligfinansiell kostnad på cirka 24 miljarder kronor. Nedsättningarna gäller vissa typer av bränslen, specifika typer av verksamheter samt nedsatt energiskatt för elförbrukning i vissa kommuner. Vissa av nedsättningarna påverkar både företag och privatpersoner, andra är specifikt riktade till företag.

Vissa nedsättningar av skatt på energi och koldioxid är statligt stöd och enligt nuvarande regler i LSE får statligt stöd inte ges till ett företag som befinner sig i ekonomiska svårigheter. På grund av covid-19-pandemin har många företag hamnat i svårigheter trots att de är långsiktigt lönsamma. I frånvaro av regeländring kommer dessa företag inte ha möjlighet att erhålla skattenedsättning till följd av pandemin, men genom en förändring av EU:s regelverket för statligt stöd är det under en begränsad period inte i strid med reglerna att ge dessa företag stöd trots att de under perioden befunnit sig i svårigheter. Förslaget syftar till att förhindra att företag som till följd av pandemin under en begränsad period hamnat i svårigheter och därmed drabbas av en skattehöjning. Alternativet, att inte genomföra någon förändring av regelverket, skulle innebära att vissa företag inte skulle kunna erhålla nedsatt skatt trots att de kan vara långsiktigt lönsamma. Detta bedöms inte ligga i linje med regelverkets ursprungliga intentioner.

Offentligfinansiell effekt

Förslaget bedöms inte ha någon offentligfinansiell effekt utan syftar enbart till att säkerställa att företag inte får ändrade skattenivåer på grund av tillfälliga effekter till följd av covid-19-pandemin.

Effekter för företagen

Covid-19-pandemin har inneburit förändrade förutsättningar för en mängd näringar. Utan denna temporära regeländring skulle de företag som är berättigade till skattenedsättning och som under pandemin hamnat i svårighet inte ha rätt till nedsatt skatt.

Enligt uppgifter från Skatteverket ansökte över 50 000 företag om något av dessa stöd (nedsatt energi- och koldioxidskatt). Företagen är verksamma i många olika typer av branscher, tillverkningsindustri, jordbruk, energiföretag, handel och olika typer av tjänsteföretag. Flest antal stödmottagare hittas i branscherna jordbruk, skogsbruk och fiske och i tillverkningsindustrin men en stor grupp stödmottagare är också företagare verksamma inom handel och reparation av motorfordon samt uthyrning och fastighetservice. Värdet av nedsättningarna per företag varierar från mycket låga belopp till över en miljard kronor. Störst stödbelopp per företag mottas i branschen försörjning av el, gas, värme och kyla. Hur många av dessa företag som riskerar att hamna i svårighet under perioden 1 mars 2020–30 juni 2021 är inte känt och beror på hur pandemin utvecklar sig.

Den föreslagna ändringen innebär att företag kan erhålla nedsättning trots att de hamnat i svårighet.

Effekt för miljön

Förslaget bedöms inte ha någon effekt för miljön utan syftar enbart till att säkerställa att företag inte får ändrade skattenivåer på grund av tillfälliga effekter till följd av covid-19-pandemin.

Effekter för myndigheter och allmänna förvaltningsdomstolar

Förslaget uppskattas i begränsad omfattning medföra initiala ökade kostnader för Skatteverket för anpassning till de nya reglerna. Samtidigt uppkommer inledningsvis något ökad administration för Skatteverket till följd av att förslaget kan förväntas leda till en ökning av antalet omprövningar som begärs av enskilda till följd av reglernas retroaktiva effekt. Några speciella informationsinsatser utöver vad som normalt krävs vid regeländringar bedöms inte behövas. Tillkommande kostnader för Skatteverket ryms inom befintliga ekonomiska ramar. Förslaget bedöms inte påverka antalet mål eller arbetsbelastningen i de allmänna förvaltningsdomstolarna och inte heller medföra några ökade kostnader för andra myndigheter.

Övriga effekter

Då förslaget bedöms ge upphov till förhållandevis små effekter bedöms det inte leda till några konsekvenser avseende den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män eller för sysselsättningen. I avsnitt 2

behandlas förslaget förenlighet med EU-rätten. Förslaget syftar till att uppfylla EU-rättsliga ändringar av när ett företag i svårigheter har fortsatt rätt till statligt stöd och förslaget bedöms därmed vara förenligt med EU-rätten.

5 Författningskommentar

5.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

1 kap.

12 a §

Paragrafen är ny och reglerar att ett företag inte ska anses vara ett sådant företag i ekonomiska svårigheter som avses i 1 kap. 12 § 1 LSE, om företaget inte befann sig i svårigheter den 29 februari 2020 men hamnade i svårigheter under perioden 1 mars 2020–30 juni 2021. Ändringen är en avvikelse från huvudregeln i 12 § 1 och innebär att företag som hamnat i svårigheter under den aktuella perioden kan ha rätt till nedsättning av skatt enligt de stödordningar som listas i 1 kap. 11 §.

Tillämpningen begränsas till om yrkandet respektive ansökan framställts under perioden 1 mars 2020–30 juni 2021. Det innebär dels att regeln tillämpas retroaktivt, dels att företag som är i ekonomiska svårigheter under denna period inte har möjlighet till skattenedsättning om de yrkar på avdrag eller ansöker om återbetalning efter denna period.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 3.